

الگوی مطلوب تجهیز منابع در بانکداری اسلامی دلالت‌هایی برای اصلاح قانون عملیات بانکی بدون ربا

حسین میسمی*

سیدعباس موسویان**

چکیده

این تحقیق تلاش می‌کند تا به آسیب‌شناسی قانون عملیات بانکی بدون ربا از منظر تجهیز منابع پرداخته و پیشنهادهایی برای اصلاح روش‌های موجود تجهیز منابع در قانون ارائه کند. علاوه بر این، تلاش می‌کند تا با طرح چند شیوه عملیاتی جدید جهت اضافه شدن به قانون، زمینه توسعه روش‌های سپرده‌پذیری در نظام بانکی کشور را فراهم کند. یافته‌های این تحقیق که به روش تحلیلی-توصیفی به‌دست آمده‌اند نشان می‌دهد که: اولاً، قانون کنونی رابطه سپرده‌گذار و بانک را در حساب‌های جاری و پس‌انداز قرض‌الحسنه تعریف کرده است که این با ماهیت این حساب‌ها سازگاری زیادی ندارد و در مواردی موجب اختلال بانکی و اشکال فقهی می‌شود. ثانیاً، در قانون کنونی بین سپرده‌های سرمایه‌گذاری تفکیکی صورت پذیرفته است. این در حالی است که امروزه سپرده‌های سرمایه‌گذاری به دو گروه عام و خاص با رابطه حقوقی و کارکردهای متفاوت تقسیم می‌شوند. ثالثاً، خلاهای قانونی کنونی در زمینه تجهیز منابع تنها با اصلاح شیوه‌های موجود قابل رفع نیست. بلکه لازم است شیوه‌های جدیدی نیز متناسب با نیازهایی که هم‌اکنون در جامعه وجود دارد، طراحی کرد. سه مورد از مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: سپرده‌های تعاونی، سپرده‌های سرمایه‌گذاری خاص با نرخ سود ثابت و شناور و تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار اسلامی (صکوک). در پایان این پژوهش، نمونه‌ای از مواد قانونی پیشنهادی جهت اصلاح بخش تجهیز قانون کنونی پیشنهاد می‌شود.

واژگان کلیدی: قانون عملیات بانکی بدون ربا، تجهیز منابع، شبکه بانکی، بانکداری اسلامی، ربا.

JEL: D53, E52 طبقه‌بندی